

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomických teorií

Bakalářská práce

**POROVNÁNÍ ČERPÁNÍ PROSTŘEDKŮ EU DO
OBLASTI ZEMĚDĚLSTVÍ V PROGRAMOVÝCH
OBDOBÍCH 2004-2006 A 2007-2013
PROGRAM ROZVOJE VENKOVA**

Vypracovala: Michaela Čepová
Vedoucí práce: Ing. Jaroslava Burianová

© 2010 ČZU v Praze

!!!

**Místo této strany vložíte zadání bakalářské práce.
(Do jedné vazby originál a do druhé kopii)**

!!!

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Porovnání čerpání prostředků EU do oblasti zemědělství v programových obdobích 2004 – 2006 a 2007 – 2013 – Program rozvoje venkova" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 19.3.2010

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní Ing. Jaroslavě Burianové za její pomoc při vypracovávání mé bakalářské práce.

**POROVNÁNÍ ČERPÁNÍ PROSTŘEDKŮ EU DO
OBLASTI ZEMĚDĚLSTVÍ V PROGRAMOVÝCH
OBDOBÍCH 2004-2006 A 2007-2013**

-

PROGRAM ROZVOJE VENKOVA

**COMPARISON OF FINANCIAL IMPLEMENTATION EU FUNDS IN
THE AGRICULTURE SECTOR BETWEEN THE PROGRAMMING
PERIODS 2004 - 2006 AND 2007-2013**

-

**EAFRD - EUROPEAN AGRICULTURAL FUND FOR RURAL
DEVELOPMENT**

Souhrn

Předložená bakalářská práce na téma „Porovnání čerpání prostředků EU do oblasti zemědělství v programových obdobích 2004 – 2006 a 2007 – 2013” obsahuje seznámení s daným tématem. Toto téma je rozpracováno v jednotlivých kapitolách, přičemž stěžejní jsou kapitoly “Program rozvoje venkova v období 2004 – 2006”, “Program rozvoje venkova v období 2007 – 2013” a “Srovnání Programu rozvoje venkova v programovém období 2004 – 2006 a 2007 – 2013”, kde jsou jednotlivě rozebrány cíle, strategie a financování tohoto programu.

Evropská unie má za cíl srovnat rozdíly mezi jednotlivými členskými státy pomocí dotací, které jim poskytuje. Dotace jednotlivým státům jsou financovány ze strukturálních fondů, které jsou v práci stručně rozebrány. Každá členská země pak má ještě operační programy, které jsou rozděleny buď tematicky nebo regionálně, což by mělo napomáhat k snažšímu čerpání dotací. V letech 2004 – 2006 Česká republika navazovala na tzv. “předvstupní období”, tudíž nenastaly žádné velké komplikace.

V programovém období 2004 – 2006 existovalo jen pět tematických operačních programů, jimiž jsou Společný regionální OP, OP Infrastruktura, OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství, OP Průmysl a podnikání a OP Rozvoj lidských zdrojů. V programovém období 2007 – 2013 jich již existuje daleko více a jsou rozděleny nejen tematicky, ale i regionálně a dokonce přibyla i Evropská územní spolupráce.

Klíčová slova: Evropská unie, Operační program, Strukturální fond, Dotace, Priorita, Osa, Region, Venkov

Summary

Presented Bachelor thesis on "Comparison of financial implementation EU funds in the agriculture sector between the programming period 2004 - 2006 and 2007 - 2013" contains the introduction to the subject. This theme is elaborated in the various chapters, which consider a central chapter on 'Rural Development Program for the period 2004 - 2006 ', 'Rural Development Program for the period 2007 - 2013 'and' Comparison of the Rural Development Program in the programming period 2004 - 2006 and 2007 - 2013 "where are individually discussed the objectives, strategies and funding of this program.

The European Union aims to compare the differences between Member States through subsidies that they provide. Grants to individual countries are financed by the Structural Funds, which are briefly discussed in the work. Each member country will have more operational programs, which are distributed either thematically or regionally, which should help to facilitate the drawing of subsidies. Between 2004 - 2006 Czech Republic followed the so-called „pre-accession period“, so there have been no major complications.

In the programming period 2004 - 2006 there were only five thematic operational programs, which were the Joint Regional OP, OP Infrastructure, OP Rural Development and Multifunctional Agriculture, Industry and Business and Human Resources Development OP. In the programming period 2007 - 2013 even more programs appeared that were divided not only thematically, but also regionally and even the European territorial cooperation was added.

Keywords: European Union, Operational Program, Structural Fund, Grant, Priority, Axis, Region, Countryside.

Obsah :

1 ÚVOD	10
2 CÍL PRÁCE A METODIKA	11
2.1 Cíl práce.....	11
2.2 Metodika.....	11
3 LITERÁRNÍ REŠERŠE – STRUKTURÁLNÍ FONDY	12
3.1 Systém strukturálních fondů:.....	12
4 OPERAČNÍ PROGRAMY	14
4.1 Operační programy v programovém období 2004 – 2006	15
4.1.1 Společný regionální OP (SRPOP).....	15
4.1.2 OP Infrastruktura	15
4.1.3 OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ)	15
4.1.4 OP Průmysl a podnikání (OPPP)	16
4.1.5 OP Rozvoj lidských zdrojů	16
4.2 Operační programy v programovém období 2007 – 2013	16
4.2.1 Tematické operační programy	16
4.2.2 Regionální operační programy (ROP)	18
4.2.3 Operační programy Praha	20
4.2.4 Evropská územní spolupráce	21
5 PROGRAM ROZVOJE VENKOVA V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2004 - 2006	22
5.1 Cíle.....	22
5.2 Strategie	22
5.3 Financování	23
6 PROGRAM ROZVOJE VENKOVA V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2007-2013	26
6.1 Cíle.....	26
6.2 Strategie	27
6.3 Charakteristika hlavních os v Programu rozvoje venkova	27
6.3.1 OSA I: Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví	27
6.3.2 OSA II: Zlepšování životního prostředí a krajiny.....	27
6.3.3 OSA III: Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova	28
6.3.4 OSA IV: Leader	29
6.4 Financování	30
7 SROVNÁNÍ PROGRAMU ROZVOJE VENKOVA V OBDOBÍ 2004 - 2006 a 2007 - 2013	34
7.1 Cíle.....	34
7.2 Strategie	35

7.3 Financování	35
8 DISKUZE.....	37
9 ZÁVĚR.....	38
10 SEZNAM LITERATURY	39
11 PŘÍLOHY.....	40
11.1 Program rozvoje venkova ČR – Stav financování projektu v 8. kole příjmu žádostí	40
11.2 Příklad úspěšně schváleného projektu Programu rozvoje venkova - Technologické vybavení vinařství.....	42

1 ÚVOD

V roce 2004 se Česká republika stala členem Evropské unie a to s sebou přineslo mnoho změn jak pozitivních, tak i negativních. Pozitivním jevem po vstupu České republiky do Evropské unie byla možnost čerpat dotace z evropských fondů. Z těchto fondů mohou čerpat podnikatelé, neziskové organizace, kraje, obce a řada dalších subjektů. Samozřejmě proces přípravy České republiky na vstup do EU, který předcházel, přispěl v mnoha ohledech k snazšímu vyrovnání se se změnami a rozdíly, které připojení se k EU přineslo. „Předvstupní období“ přineslo mnoho pozitiv i pro žadatele a implementační subjekty, které poskytování a čerpání finančních prostředků z fondů EU řídily a administrovaly, kdy se mohli seznámit s procesem čerpání dotací z Evropské unie.

Zájmem zemí EU je srovnání hospodářských a ekonomických rozdílů mezi jednotlivými zeměmi a územními celky. K vyrovnání rozdílů jsou v rámci EU zřízeny fondy, prostřednictvím nichž jsou financovány různé dotační programy směřující k naplnění základních cílů společenství. Tyto finanční prostředky mohou významnou měrou přispět k rozvoji České republiky zejména v oblasti životního prostředí, které je v současné době velmi diskutovaným tématem.

Oblast zemědělství byla vždy státem dotovaným sektorem a došlo tím k vytvoření rozdílů, které je nutno v rámci politiky EU srovnat. Ekonomické rovnováhy chce Evropská unie dosáhnout pomocí fondů, které slouží k čerpání finančních prostředků na jednotlivé projekty. V zemědělství jde zejména o čerpání dotací na rozvoj venkova, zlepšení stavu životního prostředí, na modernizaci technologií a technického vybavení v zemědělském sektoru.

Politika hospodářské soudržnosti EU má pomoci méně rozvinutým regionům, mezi které se řadí i Česká republika. Evropská unie usiluje prostřednictvím tzv. „kohezní politiky“ o zvýšení konkurenceschopnosti, rovnoměrný hospodářský a společenský rozvoj všech členských států a jejich regionů. Evropská unie na tuto snahu vynakládá více než třetinu svého rozpočtu.

2 CÍL PRÁCE A METODIKA

2.1 Cíl práce

Cílem práce je porovnání dvou dotačních období, ve kterých jsou sektoru zemědělství poskytovány finanční prostředky k zajištění udržitelného rozvoje zejména venkovských oblastí.

Práce shrnuje základní pravidla ve dvou obdobích, zdroje finančních prostředků, jejich užití a účel. Zároveň jsou využity i názory a články vztahující se k těmto obdobím pro dokreslení situace a možnosti vytvoření porovnání.

Cílem práce je zhodnocení a účinnost dotačních programů a jejich vlivu na vývoj zemědělské produkce od roku 2004, ve dvou programových obdobích.

2.2 Metodika

Při zpracovávání bakalářské práce byly čerpány informace z různorodých materiálů. Stěžejní částí bylo prostudování literatury, odborných článků a internetových stránek zabývajících se daným tématem.

Práce je rozdělena do tematických celků, kde se postupně dostáváme od Strukturálních fondů Evropské unie, před jednotlivé Operační programy, které jsou v kapitole krátce osvětleny, po konkrétní Operační program, který byl tématem mé bakalářské práce. Operační program Rozvoje venkova je potom dále rozebrán jak v programovém období 2004 – 2006, tak i v programovém období 2007 – 2013 a následně jsou tato dvě období srovnány.

V kapitolách Diskuze a Závěr jsou pak všechny informace shrnuty, zhodnoceny a jsou vymezena pozitiva i negativa daného tématu.

Byla aplikována metoda analýzy dostupných dat, k formulování dílčích závěrů metoda syntézy. K porovnání výsledků obou dotačních období byla využita metoda komparace. Statistický aparát, například práce s časovými řadami, nalezl uplatnění v této práci.

3 LITERÁRNÍ REŠERŠE – STRUKTURÁLNÍ FONDY

Strukturální fondy jsou koncipovány tak, aby sloužily ke zvyšování hospodářské vyspělosti v regionech EU.

*Fondy EU představují hlavní nástroj realizace evropské **politiky hospodářské a sociální soudržnosti**. Právě jejich prostřednictvím se rozdělují finanční prostředky určené ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi členskými státy a jejich regiony.¹*

3.1 Systém strukturálních fondů:

Evropský fond regionálního rozvoje (ERDF – European Regional Development Fund)

Evropský sociální fond (ESF – European Social Fund)

Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond (EAGGF –European Agricultural Guidance and Guarantee Fund)

Finanční nástroj pro podporu rybolovu (FIFG – Financial Instrument for Fisheries Guidance)

Evropský regionální rozvojový fond (ERDF)

Evropský regionální rozvojový fond byl zřízen v roce 1974 jako základní nástroj regionální politiky k financování strukturální pomoci prostřednictvím regionální rozvojových programů zaměřených na nejvíce postižené oblasti a ke snižování meziregionálních nerovností. Zahrnuje investice do infrastruktury (včetně transevropských sítí), na rozvoj malého a středního podnikání, investice do životního prostředí, výchovy a zdraví, výzkumu a vývoje atd.

¹ Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Informace-o-fondech-EU>

Evropský sociální fond (ESF)

Evropský sociální fond, založený v roce 1960 jako hlavní nástroj společné sociální politiky, se zaměřuje na prevenci a na boj s nezaměstnaností, na rozvoj lidských zdrojů a na podporu integrace na trhu práce. Zaměřuje se především na integraci dlouhodobě nezaměstnaných a mladých lidí či osob vyloučených z trhu práce do pracovního procesu. Podporuje stejné příležitosti na trhu práce, adaptaci pracovníků na změny a systém dalšího vzdělávání a kvalifikace.

Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond (EAGGF)

EAGGF se skládá ze dvou částí – Podpůrné sekce a Záruční sekce. Do systému strukturálních fondů je zahrnuta pouze Podpůrná sekce, která poskytuje podporu pro modernizaci a strukturální zlepšení v zemědělství.

Finanční nástroj pro podporu rybolovu (FIFG)

Fond založený roku 1993 (formálně uznáný strukturálním fondem až v roce 2000) se zaměřuje na podporu rybolovu ve všech pobřežních oblastech a financuje opatření, jakými jsou modernizace a restrukturalizace loďstva, rozvoj aquakultury, marketing a podpora produkce, přístavní zařízení.²

² Zdroj: http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/politiky-eu/regionalni-a-strukturalni-politika/1000521/4283/#strukturalni_fondy

4 OPERAČNÍ PROGRAMY

Operační programy (OP) jsou mezistupněm pro zprostředkování finanční podpory z třech hlavních evropských fondů, jimiž jsou ERDF, ESF, FS. Členské státy a regiony získávají peníze z EU právě prostřednictvím těchto fondů. Všechny členské země si sjednávají s Evropskou komisí konkrétní operační programy.

V současné době má Česká republika sjednáno 26 OP, které jsou zaměřeny tematicky nebo zeměpisně. Tematicky je koncipováno osm OP a zahrnuje se sem například věda, vzdělávání, doprava, zaměstnanost, životní prostředí. Zeměpisně se zaměřuje sedm OP např. na Středočeský kraj, Střední Moravu apod. Ostatní operační programy zajišťují administrativní, výzkumné nebo technické zázemí realizace přičemž jde i o spolupráci mezi regiony i mezi státy.

Operační programy složí jako oficiální dokumenty schválené Evropskou komisí. Problémy, které chce Česká republika řešit pomocí prostředků získaných z evropského rozpočtu jsou také v OP definovány. Díky OP je zajištěno, že projekty nejsou k financování vybírány náhodně, ale podle toho jestli napomáhají uskutečňování záměru politiky soudržnosti - tzv. kohezní politiky.

Prioritní osy, na které jsou OP rozděleny vymezují na co mohou být prostředky z EU čerpány. Osy jsou dále členěny na oblasti podpory – tzv. Priority.

Každý subjekt, jenž chce požádat o finanční podporu z fondů EU, musí předložit projekt řídicímu orgánu operačního programu³.

U OP zaměřených tematicky jsou řídicími orgány resortní ministerstva a u územně vymezených OP jsou řídicími orgány regionální rady regionů soudržnosti¹.

Řídicími orgány operačních programů jsou u tematicky zaměřených OP resortní ministerstva, u územně vymezených OP regionální rady regionů soudržnosti.

³ Zdroj: <http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2004-2006/Operacni-programy>

¹ Vysvětlivka: Územní celky odpovídající jednomu nebo více českým krajům zřízené za účelem přijímání dotací z evropských fondů.

V rámci jednotlivých os a jejich priorit řídicí orgány operačních programů vyhláší pravidelně časově omezené výzvy k předkládání projektů. Aktuální výzvy pak mohou žadatelé sledovat na příslušných internetových stránkách.

4.1 Operační programy v programovém období 2004 – 2006

Na celém území České republiky s výjimkou Hlavního města Prahy existuje sedm regionů soudržnosti, které byly v programovém období 2004 – 2006 podporovány z fondů Evropské unie.

4.1.1 Společný regionální OP (SROP)

Společný regionální operační program zahrnuje rozvojové priority všech sedmi regionů soudržnosti, kde se především soustředí na udržitelný rovnovážný rozvoj ekonomiky v regionech pomocí poskytnutí nových příležitostí. Iniciativa zde vycházela z neziskového, veřejného a soukromého sektoru, přičemž jsou eliminovány překážky rozvoje jednotlivých regionů.

V rámci SROP je podporována zejména činnost, která je z právního hlediska spadá do působnosti obcí nebo krajů. Hlavním cílem je zde zvýšení kvality života obyvatel na venkově, tvorba nových pracovních míst, konstantní hospodářský růst a zlepšení životního prostředí.

SROP zahrnuje jednotlivé priority, kterými jsou: „Regionální podpora“ podnikání, „Regionální rozvoj infrastruktury“, „Rozvoj lidských zdrojů v regionech“, „Rozvoj cestovního ruchu“, „Technická pomoc“.

4.1.2 OP Infrastruktura

Cílem OP Infrastruktura je rozvoj a zkvalitnění dopravní infrastruktury při současném zlepšování stavu životního prostředí, dodržování standardů Evropské unie a respektování principů udržitelného rozvoje. Jde zejména o bezpečný a svobodný pohyb osob, kapitálu, služeb a zboží.

4.1.3 OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ)

Pro období před vstupem České republiky byly stanoveny cíle a principy lesnické, agrární a vodohospodářské politiky, na které OP RVMZ navazuje. Pomocí všestranné analýzy byla stanovena strategie Operačního programu Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství.

V OP RVMZ jde zejména o rozvoj zemědělství, venkova a důraz je kladen především na konkurenceschopnost a multifunkčnost zemědělství. Dalšími cíli jsou pak zdravé životní prostředí, dlouhodobý ekonomický růst, tvorba nových pracovních míst, zkvalitnění potravin a podpora mladých zemědělců.

4.1.4 OP Průmysl a podnikání (OPPP)

Operační program Průmysl a podnikání má za cíl především zvýšení konkurenceschopnosti průmyslu a podnikatelských služeb. Tento operační program samozřejmě zohledňuje i cíle jakými jsou dokončení potřebných strukturálních změn v průmyslu, rovné příležitosti pro všechny a rozvoj průmyslového sektoru v ČR. Neopomenutelným aspektem zde zůstává životní prostředí, kde je třeba dbát na co nejmenší negativní dopad průmyslu.

4.1.5 OP Rozvoj lidských zdrojů

Tento operační program má za cíl dosažení stabilní vysoké úrovně zaměstnanosti. Jde především o zkvalitnění znalostí pracovníků pomocí různých vzdělávacích programů a o začlenění sociálně znevýhodněných jedinců na trh práce. Společně s těmito cíli jsou v tomto programu také uplatňována tzv. „horizontální témata“, do kterých patří rovné příležitosti, udržitelný rozvoj, informační společnost a podpora místním iniciativám.

Operační program Rozvoj lidských zdrojů také předpokládá vyšší konkurenceschopnost podniků.

4.2 Operační programy v programovém období 2007 – 2013

4.2.1 Tematické operační programy

V programovém období 2007 – 2013 je osm tematických operačních programů a různými konkrétními zaměřeními. Těchto osm tematických operačních programů se nevztahuje na území Hlavního města Prahy.

4.2.1.1 Integrovaný OP (IOP)

Integrovaný operační program se zabývá řešením problémů v oblastech infrastruktury na úrovni regionů. Jde konkrétně o rozvoj informačních teorií ve veřejné správě, rozvoj

infrastruktury pro oblast sociálních služeb, zdravotnictví, služeb zaměstnanosti, bezpečnosti a o podporu cestovního ruchu, kulturního dědictví při současném zlepšování životního prostředí.

4.2.1.2 OP Podnikání a inovace

Hlavními cíli Operačního programu Podnikání a inovace je podpora rozvoje podnikatelského prostředí, vznik nových firem a zároveň rozvoj státních firem. Dále jsou cíli tohoto programu podpora přenosu výsledků výzkumu a vývoje do podnikatelské praxe, inovace, modernější technologie, obnovitelné zdroje energie, zkvalitnění infrastruktury. OP Podnikání a inovace se také zabývá navazováním spolupráce mezi podniky a vědeckovýzkumnými objekty.

4.2.1.3 OP Životní prostředí

Kvalitnější životní prostředí a lepší zdraví obyvatelstva jsou stěžejními cíli Operačního programu Životní prostředí. Tento OP má přispívat k zlepšování stavu jak vod, ovzduší, ale i půdy. Řeší problematiku průmyslového znečištění a odpadů, čímž podporuje využívání obnovitelných zdrojů energie a péči o krajinu.

Problém tento OP vidí i v nedostatečné informovanosti obyvatelstva o možnostech ochrany životního prostředí a proto se i snaží o environmentální osvětu.

4.2.1.4 OP Doprava

Operační program Doprava se zabývá vzájemnou propojeností železniční, silniční a říční dopravy a zkvalitněním infrastruktury v rámci tzv. transevropských dopravních sítí zvaných TEN-T. OP Doprava zahrnuje tedy infrastrukturu celostátního významu, například silnice, dálnice a rychlostní komunikace I. třídy, ale i modernizaci a rozvoj pražského metra.

4.2.1.5 OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost

Cíli Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost je zkvalitnění počátečního, terciárního a ostatního vzdělávání, jejich vzájemná propojenost a podpora celoživotního vzdělávání. Tímto chce OP zajistit lepší podmínky pro výzkum a vývoj.

4.2.1.6 OP Výzkum a vývoj pro inovace

Prostřednictvím výzkumných institucí, vysokých škol chce ČR pomocí Operačního programu Výzkum a vývoj pro inovace dosáhnout inovace a posílení výzkumného a

vývojového potenciálu. K těmto inovacím je třeba vybudovat nová výzkumná pracoviště a vybavit je modernější technikou.

4.2.1.7 OP Lidské zdroje a zaměstnanost

Operační program Lidské zdroje a zaměstnanost má za cíl snížit nezaměstnanost pomocí profesního vzdělávání, začleňování sociálně znevýhodněných obyvatel zpět do společnosti, mezinárodní spolupráce v daných oblastech, zvyšování kvality veřejné správy a především pomocí aktivnější politiky na trhu práce.

4.2.1.8 OP Technická pomoc (OP TP)

Tento Operační program se zabývá podporou jednotného přístupu, zabezpečením aktivit efektivního řízení, kontroly a sledování a vyhodnocování situace, to vše na národní úrovni.

4.2.2 Regionální operační programy (ROP)

V programovém období 2007—2013 je sedm regionálních operačních programů. Tyto OP jsou určeny pro celé území České republiky s výjimkou Hlavního města Prahy. Cílem Regionálních operačních programů je zvýšení konkurenceschopnosti regionů, zrychlení jejich rozvoje a atraktivity pro investory. U všech ROP jde o zkvalitnění vzdělání, dopravy, služeb cestovního ruchu, životního prostředí a zdravotnictví.

4.2.2.1 ROP NUTS II Severozápad

Tento regionální operační program je tvořen Karlovarským a Ústeckým krajem.

4.2.2.2 ROP NUTS II Severovýchod

Region soudržnosti Severovýchod zahrnuje Liberecký, Královéhradecký a Pardubický kraj.

4.2.2.3 ROP NUTS II Střední Čechy

Regionální operační program NUTS II Střední Čechy zahrnuje celou oblast Středočeského kraje, kam patří např. Beroun, Kladno, Kolín, Kutná Hora, Mělník, Mladá Boleslav, Poděbrady, Rakovník...

4.2.2.4 ROP NUTS II Jihozápad

Regionální operační program NUTS II Jihozápad se sestává z Jihočeského a Plzeňského kraje, kam patří například města České Budějovice, Český Krumlov, Jindřichův Hradec, Tábor.

4.2.2.5 ROP NUTS II Jihovýchod

Tento ROP je tvořen Jihomoravským krajem a krajem Vysočina. Za Jihomoravský kraj jsou to města Blansko, Brno, Břeclav, Hodonín, Vyškov, Znojmo a za kraj Vysočina jsou to města Havlíčkův Brod, Jihlava, Pelhřimov, Třebíč, Žďár nad Sázavou.

4.2.2.6 ROP NUTS II Moravskoslezsko

ROP NUTS II Moravskoslezsko je totožný s Moravskoslezským krajem, kam patří města Bruntál, Frýdek Místek, Nový Jičín, Karviná, Opava, Ostrava.

4.2.2.7 ROP NUTS II Střední Morava

Regionální operační program NUTS II Střední Morava tvoří Olomoucký a Zlínský kraj. Za Olomoucký kraj jsou to například města Hranice, Litovel, Olomouc, Přerov, Prostějov, Zábřeh a za Zlínský kraj jsou to kupříkladu města Kroměříž, Uherské Hradiště Zlín.

4.2.3 Operační programy Praha

V programovém období 2007 – 2013 byla do Cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost zařazeno pouze území Hlavního města Prahy, přičemž ostatní regiony spadají pod cíl Konvergence. Pro čerpání dotací z fondů Evropské unie existují pro Prahu dva operační programy, jimiž jsou OP Praha Konkurenceschopnost a OP Praha Adaptabilita.

4.2.3.1 OP Praha Konkurenceschopnost

Tento OP má za cíle například rozvoj tramvajových tratí, výstavbu cyklostezek a budování záchytných parkovišť. Dalšími důležitými cíli může být zavádění přípojek k Internetu do obytných domů a do menších firem, rozvoj elektronických služeb městské správy.

Samozřejmě se zde nezapomíná na životní prostředí a proto i z tohoto OP je podpora zaměřena na životní prostředí, čímž je myšlena revitalizace vodních toků, energetické úspory v budovách, stavění protihlukových stěn podél dálnic, využití obnovitelných zdrojů energie a odpadního tepla, budování protipovodňových opatření, obnova kontaminovaných, starých či opuštěných průmyslových areálů a pozemků podobného charakteru. Dále je podpora zaměřena na partnerství výzkumných ústavů, Akademie věd ČR, vysokých škol, rozvoj inovačních center, podpora podniků, zejména těch technicky orientovaných.

4.2.3.2 OP Praha Adaptabilita

V OP Praha Adaptabilita jde o rozvoj vzdělávání, zejména v oblasti informačních a komunikačních technologií, dále je podpora směřována na rozvoj znalostí ohledně udržitelného rozvoje, rozvoj komunikačních dovedností a jazykových znalostí. Cílem jsou odbornější pracovníci ve službách veřejné správy, ale i na akademické půdě, čímž je myšleno zvyšování kvalifikace pedagogických pracovníků a inovace jejich metodik a nástrojů vzdělávání.

Program Adaptabilita se snaží o začlenění sociálně znevýhodněných jedinců na trh práce a tím i do pracovního cyklu, přičemž chce zefektivnit organizaci práce i stávajících pracovníků. Jde i o rozvoj spolupráce mezi vysokými školami, vyššími odbornými, ale i středními školami a podniky zabývajícími se výzkumem a vývojem. Program je zaměřen i na podporu dálkových vzdělávacích programů a programů se zaměřením na rozvoj kompetencí klíčových pracovníků.

4.2.4 Evropská územní spolupráce

Evropská územní spolupráce (EUS) je výsledkem iniciativy Evropského společenství Interreg III z období 2000 – 2006. Cílem je politika hospodářské a sociální soudržnosti a územní spolupráce, která je realizována pomocí mezinárodních a meziregionálních forem spolupráce a dvou síťových programů. Tyto síťové programy jsou program EPSON 2013, což je monitorovací síť pro evropské územní plánování, a program INTERACT II, který je podporuje výměnu zkušeností mezi regiony a mezi státy. Tyto dva síťové programy jsou stejné ve všech členských státech EU a také v Norsku a Švýcarsku.

Pro Českou republiku existuje v rámci přeshraniční spolupráce OP pro spolupráci s Bavorskem, Polskem, Rakouskem, Saskem a Slovenskem. Pro Operační program Nadnárodní spolupráce je určeno několik zón, do kterých je Evropa rozdělena, přičemž ČR patří do zóny Střední Evropa spolu s částí Německa, s Maďarskem, Polskem, Rakouskem, Slovenskem, Slovinskem, s částí Itálie a z nečlenských zemí s částí Ukrajiny.

5 PROGRAM ROZVOJE VENKOVA V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2004 - 2006

V letech 2004-2006 existoval pro čerpání dotací z fondů evropské unie do zemědělství operační program „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“. Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství (OP RVMZ) vychází z analýzy ekonomické a sociální situace v zemědělství a venkovském prostoru. Česká republika takto navazuje na předchozí cíle a principy stanovené v koncepci agrární, lesnické a vodohospodářské politiky, které platily pro tzv. „předvstupní období“, tj. období před vstupem České republiky do Evropské unie. Tyto cíle a principy byly schváleny vládou ČR.

5.1 Cíle

Cíle tohoto operačního programu jsou zřejmé již ze samotného názvu programu, jde tedy zejména o snahu vytvořit v ČR multifunkční a konkurenceschopné zemědělství, kde se klade velký důraz na zvyšování kvality životního prostředí. Vláda České republiky věří, že vyšší kvalita životního prostředí přispěje k dlouhodobému ekonomickému růstu, a že poskytne venkovu dostatečné podmínky k rozvoji v oblasti služeb a dalších aktivit. Důraz je tedy kladen na investice do zemědělství, což znamená i podporu mladých zemědělců a pomocí lepší techniky, kterou bude možno s podporou OP RVMZ nakoupit, také zefektivnění zpracování produktů zemědělské výroby. Investice se také plánují do lidského kapitálu, ale je zde i potřeba poskytování technických a poradenských služeb např. při testování/certifikaci jakosti; marketingu a vývozu; podporu diversifikace, atd.

Neopomenutelným cílem také zůstává zvýšení podílu sektoru zemědělství na tvorbě HDP a zaměstnanosti v ČR pomocí restrukturalizace.

5.2 Strategie

V kontextu s Operačním programem Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství se vyskytují pojmy jako je „trvale udržitelný rozvoj“ a „stabilizace venkovských oblastí“ a to je také přesným vymezením strategie tohoto programu. Jde zejména o pomoc regionům, kde přírodní podmínky umožňují zemědělskou výrobu. V oblastech, kde dochází k extenzivnímu obhospodařování půdy se program snaží rozšířit další funkce zemědělství, tj. lesní a vodní

hospodářství s vazbami na rozvoj s nimi souvisejících aktivit. Jistým předpokladem pro restrukturalizaci zemědělství je i vyjasnění vlastnických vztahů k půdě.

Důraz je kladen především na zvyšování kvality zemědělských produktů dovážených na trh, čímž chce ČR zajistit i vyšší kvalitu potravin a tvorbu nových pracovních příležitostí na venkově. Jde také o zajištění rozvoje venkova a udržení krajiny v kulturním stavu a již zmíněné zlepšování životního prostředí.

5.3 Financování

Operační program Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství je spolufinancován z EAGGF - Evropský zemědělský podpůrný a záruční fond. Opatření chov ryb a činnosti prováděné odborníky v rybářství bude podporováno z FIG - Finanční nástroj na podporu rybolovu.

Rámec finanční rozvahy vychází ze závěrů zasedání Evropské rady, které proběhlo 24. a 25. října 2002 v Bruselu. Finanční zdroje alokované pro Českou republiku na strukturální operace byly rozpracovány ve finančním rámci Národního rozvojového plánu a přiděleny na jednotlivé operační programy a rozděleny pro jednotlivé roky 2004 - 2006

Pro OP Zemědělství bylo vyčleněno 12 % z celkových finančních zdrojů alokovaných na Cíl 1, což představuje částku 173,90 mil. €.

Přidělené zdroje byly na MZe rozděleny pro:

Prioritu I - *Podpora zemědělství, zpracování zemědělských produktů a lesního hospodářství*

z EAGGF 97,48 mil. €

Z FIFG 0 mil. €

Prioritu II - *Rozvoj venkova, rybářství a odborné vzdělávání*

z EAGGF 66,43 mil. €

z FIFG 6,95 mil. €

Prioritu III – *Technická pomoc*

z EAGG 2,73 mil. €

z FIFG 0,29 mil. €

V Prioritě I byly finanční prostředky na jednotlivá opatření rozpočítány dle poměrného klíče, v kterém byl vzat za rozpočtovou základnu objem finančních prostředků uplatněný jednotlivými odbornými útvary na základě jejich odhadu potřeb pro rozvoj zemědělství a venkova v období let 2004 - 2006.

Procentní podíly jednotlivých priorit OP Zemědělství:

Priorita I 60.3 %

Priorita II 38.1 %

Priorita III 1.6 %

Celkem 100.0 %

Tabulka 1: Finanční tabulka pro období 2004 – 2006 (EUR)

2004-2006	Veřejné zdroje										Soukromé zdroje (indikativní částka)	
	Celkem	Podíl Společenství				Podíl z národních zdrojů						
		Celkem	ERDF	ESF	EAGGF	FIFG	Celkem	Státní	Regionální	Místní		Ostatní (státní fondy)
Priorita I.	151 141 395	97 484 885			97 484 885		53 656 510	53 656 510				
Podpora zemědělství, zpracování zemědělských produktů a lesnímu hospodářství												
z EAGGF	151 141 395	97 484 885			97 484 885		53 656 510	53 656 510				
z FIFG												
Priorita II.	95 438 065	73 390 659			66 434 601	6 956 058	22 047 406	22 047 406				9 962 267
Rozvoj venkova, rybářství a												
z EAGGF	85 500 839	66 434 601			66 434 601		19 066 238	19 066 238				
z FIFG	9 937 226	6 956 058				6 956 058	2 981 168	2 981 168				
Priorita III.	4 034 511	3 025 883			2 730 252	295 631	1 008 628	1 008 628				
Technická pomoc												
z EAGGF	3 640 336	2 730 252			2 730 252		910 084	910 084				
z FIFG	394 175	295 631				295 631	98 544	98 544				
Celkem	250 613 971	173 901 427			166 649 738	7 251 689	76 712 544	76 712 544				9 962 267
Celkem z ERDF												
Celkem z ESF												
Celkem z EAGGF	240 282 570	166 649 738			166 649 738		73 632 832	73 632 832				
Celkem z FIFG	10 331 401	7 251 689				7 251 689	3 079 712	3 079 712				9 962 267

Zdroj pro tabulku: www.scfd.cpkp/SF/doc/OPZev_fin-tam.doc

6 PROGRAM ROZVOJE VENKOVA V PROGRAMOVÉM OBDOBÍ 2007-2013

Program rozvoje venkova České republiky na období 2007 - 2013 vychází z Národního strategického plánu rozvoje venkova a z dokumentů Evropské zemědělské politiky, které se zaměřují na problematiku venkova v Evropě. Byl zpracován v souladu s nařízením Rady (ES) č. 1698/2005 a prováděcími pravidly uvedené normy.

Program rozvoje venkova volně navazuje na předchozí program z programového období 2004 – 2006 a sleduje čtyři hlavní osy. Osa I. se zaměřuje na zvýšení konkurenceschopnosti zemědělství, Osa II. podporuje zvyšování kvality životního prostředí a krajiny, Osa III. usiluje o zlepšení života ve venkovských oblastech a Osa IV., LEADER, využívá iniciativu a spolupráci místních společenství pro rozvoj venkova. Na projekty obcí je zaměřena především III. osa Programu rozvoje venkova. Obce však mohou prostřednictvím tzv. místních akčních skupin čerpat i z Opatření IV. osy.

Opatření Programu rozvoje venkova přispějí k naplňování cílů Lisabonské strategie ve všech jejích oblastech:

- Společnost založená na znalostech
- Vnitřní trh a podnikatelské prostředí
- Trh práce
- Udržitelný rozvoj.

6.1 Cíle

Program rozvoje venkova ČR má pomoci v dosahování cílů stanovených Národním strategickým plánem rozvoje venkova. V tomto programu jde především o rozvoj venkovského prostoru České republiky na bázi trvale udržitelného rozvoje, zlepšení stavu životního prostředí a snížení negativních vlivů intenzivního zemědělského hospodaření. Jde o podporu rozvoje podnikání, vytváření nových pracovních míst, snížení míry nezaměstnanosti na venkově a o posílení sounáležitosti obyvatel na venkově.

Program je schválen vládou ČR a vztahuje na území České republiky.

6.2 Strategie

Strategie Programu rozvoje venkova vychází z všestranné analýzy situace v ČR s ohledem na silné a slabé stránky a následné zvolení postupu pro jejich řešení. Analýza zahrnovala zhodnocení všeobecné socioekonomické charakteristiky ČR, polohy ČR v Evropě a jejich klimatických regionů, struktury půdního fondu, míry nezaměstnanosti, úbytku či přírůstku obyvatelstva atd.

Česká republika zvolila strategii k dosažení cílů rozvoje venkova na základě SWOT analýzy a rozhodla se využít silných stránek. Touto silnou stránkou je například bohatá tradice zemědělské výroby prakticky ve všech regionech ČR, včetně regionů s méně příznivými podmínkami pro rozvoj zemědělské produkce.

6.3 Charakteristika hlavních os v Programu rozvoje venkova

6.3.1 OSA I: Zlepšení konkurenceschopnosti zemědělství a lesnictví

Osa I. sleduje dvě následující priority:

Priorita 1 - Modernizace, inovace, kvalita

Tato priorita se zaměřuje především na podporu zemědělských podniků a jejich činnosti, zlepšování kvality, posílení dynamiky podnikání v zemědělské výrobě a o přidávání hodnoty potravinářským produktům, produktům lesního hospodářství. Jde také o posílení přizpůsobivosti a rozvoje venkovských oblastí. Na tuto prioritu je soustředěno maximální množství finančních prostředků – 85,21 % prostředků určených pro osu I. V rámci této osy je nejdůležitější oblastí podpora modernizace zemědělských podniků a pozemkové úpravy.

Priorita 2 - Přenos znalostí

Priorita Přenos znalostí podporuje odborné vzdělávání a využívání poradenských služeb subjektů podnikajících v zemědělství, potravinářství a lesnictví a dále opatření na podporu mladých zemědělců.

Na tuto prioritu připadá v rámci priority 14,79 % finančních prostředků.

6.3.2 OSA II: Zlepšování životního prostředí a krajiny

Osa II. obsahuje tři následující priority:

Priorita 1 - Biologická rozmanitost, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických

systemů s vysokou přidanou hodnotou a tradičních zemědělských krajín

Priorita podporuje zvyšování biodiverzity v krajině a jsou zaměřena na ochranu přírodních zdrojů. Hlavním opatřením této priority a vlastně i osy je finanční podpora za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, platby v rámci oblastí Natura 2000 a Agroenvironmentální opatření.

Na tuto prioritu je alokováno 80,10 % prostředků osy II.

Priorita 2 - Ochrana vody a půdy

Tato priorita podporuje zejména zachování kvalitního přirozeného vodního režimu v krajině pomocí vhodných zemědělských systémů. V rámci osy II je na ni určeno 14,76 % prostředků.

Priority 3 - Zmírňování klimatických změn

Priorita podporuje snižování emisí skleníkových plynů a zachování funkce lesů. Podíl priority na celkovém objemu osy II činí 5,14 %.

6.3.3 OSA III: Kvalita života ve venkovských oblastech a diverzifikace hospodářství venkova

Osa III. se člení na tři následující priority:

Priorita 1 - Tvorba pracovních příležitostí a podpora využívání Obnovitelných zdrojů energie (OZE)

Na tuto prioritu je v souhrnu plánován podíl finančních prostředků v rámci osy III ve výši 50%, přičemž hlavní důraz bude kladen na diverzifikaci zemědělských aktivit, ale i diverzifikaci činností nezemědělské povahy, např. na výstavbu, modernizaci a nákup budov, strojů a veškeré technologie. Jde samozřejmě také o podporu zakládání podniků a podporu cestovního ruchu, čímž se míní i vybudování ubytovacích zařízení včetně stravování, sportovních zařízení atd. v obcích do 2000 obyvatel. V rámci diverzifikace zemědělských aktivit bude cílem zejména podpora energetické soběstačnosti venkova a naplnění závazků ČR k dosažení 8 % energie z obnovitelných zdrojů. Priorita je orientována na zajištění náhrady za očekávané úbytky pracovních příležitostí v zemědělství a potravinářském sektoru, a tím naplnění cílů Lisabonské strategie.

Priorita 2 - Podmínky růstu a kvalita života na venkově

Priorita je orientována na zlepšení podmínek růstu a kvality života ve venkovských oblastech (infrastruktura, čistota vody v obcích, budování a obnova místních komunikací, vybavenost kulturní a sociální infrastrukturou). Jde zde také o diverzifikaci hospodářství venkova.

Na prioritu 2 je v souhrnu plánován největší podíl finančních prostředků v rámci osy III – 48 %.

Priorita 3 - Vzdělávání

Priorita 3 je cílena na vzdělávání a informování hospodářských subjektů, na něž se vztahuje osa III.

Vzdělávání jako jedna z priorit osy III. se podílí na celkové finanční alokaci pro tuto osu 2 % finančních prostředků.

6.3.4 OSA IV: Leader

Účelem osy **IV Leader** je především zlepšení kvality života ve venkovských oblastech, posílení ekonomického potenciálu a zhodnocení přírodního a kulturního dědictví venkova, spolu s posílením řídicích a administrativních schopností na venkově.

Leader je osa metodická a díky tomu by měla vést k pozitivním efektům, plynoucím ze spojení různých subjektů, které ve venkovském prostoru působí. Hlavním přínosem této osy je způsob jakým jsou akce rozvoje venkova realizovány a vzájemně propojeny.

Pomocí Strategického plánu Leader, realizují místní akční skupiny své úsilí o obnovu a rozvoj obcí a tím přispívají k péči o krajinu a o přírodu. Tyto místní akční skupiny nejsou protikladem k místní samosprávě, jen ji vhodně doplňují.

Významné jsou mnohaleté zkušenosti obcí, svazků obcí a místních akčních skupin s programováním rozvoje a s přípravou a realizací projektů pomocí dřívějších programů, kterými jsou POV, SAPARD, LEADER ČR a OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství.

Pozitivním poznatkem z programů, které dosud využívaly metody Leader, je skutečnost, že místní akční skupiny si plně uvědomují nezbytnost vytváření zásobníků kvalitních projektů v zájmu využití a náležitého zhodnocení místních specifik jako přípravy na nové programovací období EU 2007 - 2013 a reálné využití Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova jako nástroje Společné zemědělské politiky EU.

I přes krátkodobé zkušenosti s metodou Leader v České republice je možno uvést, že dosavadní výsledky ukázaly na její jedinečnost a mimořádný přínos pro rozvoj venkovských

mikroregionů. V podmínkách České republiky, kde dosud mnohdy přetrvává způsob myšlení, orientovaný na někdejší centrální řízení s cíleným omezením místních a individuálních iniciativ, je tato nová metoda výrazným inovačním prvkem, který na místní úrovni poskytuje dostatečný prostor pro aktivní zapojení všech venkovských subjektů do rozvoje mikroregionů, včetně přenesení odpovědnosti za výsledky této činnosti na místní úroveň. Již v průběhu prvních dvou let aplikace metody Leader v České republice lze zaznamenat živý zájem o implementaci této metody na venkově, který dále roste.⁴

Tato rozvojová osa zahrnuje jedinou prioritu a tou je „Zlepšení řízení a mobilizace přirozeného vnitřního rozvojového potenciálu venkova“.

6.4 Financování

Národní strategický plán je v České republice prováděn prostřednictvím Programu rozvoje venkova ČR na období 2007 - 2013, který je platný pro venkovské regiony celé ČR.

Veškeré prostředky alokované z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova pro Českou republiku budou součástí zdrojů veřejné podpory. Tyto prostředky budou spravovány akreditovanou platební agenturou (v souladu s článkem 10 nařízení Rady č. 1290/2005 o financování SZP).

Téměř celý Program rozvoje venkova bude uplatňován na území cíle Konvergence. Region soudržnosti Praha je jediným regionem ČR spadajícím do území cíle Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost a zároveň je převážně městským regionem. Proto Program rozvoje venkova v ČR na území Prahy nebude uplatněn, s výjimkou agroenvironmentálních opatření, která jsou odůvodněná potřebou péče o životní prostředí, a mohou proto být prováděna na celém území členského státu.

⁴ [www.mze.cz/UserFiles/File/EAFRD/PRV7_6_2006\(1\).pdf](http://www.mze.cz/UserFiles/File/EAFRD/PRV7_6_2006(1).pdf)

4.2.4.1 Rozdělení finančních zdrojů na úrovni os a priorit

Tabulka 2: Alokace finančních zdrojů podle os a priorit, PRV, roční průměr 2007 – 2013

Priority / osy	Veřejné zdroje			
	Celkem	EZFRV		ČR
	<i>Euro</i>	<i>Euro</i>	% z osy	<i>Euro</i>
1. Modernizace, inovace a kvalita	110 684 805,37	83 013 604,03	92%	27 671 201,34
2. Přenos znalostí	9 389 837,04	7 042 377,78	8%	2 347 459,26
Osa I celkem	120 074 642,41	90 055 981,81	100%	30 018 660,60
1. Biologická rozmanitost, zachování a rozvoj zemědělských a lesnických systémů s vysokou přírodní hodnotou a tradičních zemědělských krajín	221 708 155,09	177 366 524,1	79,89%	44 341 631,02
2. Ochrana vody a půdy	40 600 704,83	32 480 563,86	14,63	8 120 140,97
3. Zmírňování klimatických změn	14 264 362,46	11 411 489,97	5,14	2 852 872,49
Osa II regiony Konvergence celkem	276 573 222,38	221 258 577,91	99,66%	55 314 644,48
Osa II region Konkurenceschopnost	1 389 470,67	764 208,87	0,34%	625 261,80
Osa II celkem	277 962 693,05	222 022 786,77	100,00%	55 939 906,28
1. Tvorba pracovních příležitostí a podpora využívání OZE	45 396 688,16	34 047 516,12	50,00%	11 349 172,04
2. Podmínky růstu a kvalita života na venkově	43 580 820,64	32 685 615,48	48,00%	10 895 205,16
3. Vzdělávání	1 815 867,53	1 361 900,65	2,00%	453 966,89
Osa III celkem	90 793 376,33	68 095 032,25	100,00%	22 698 344,08
Osa IV LEADER	25 138 449,59	20 110 759,67	100%	5 027 689,92
1. Příprava, řízení, sledování, hodnocení, informování a kontrola v rámci PRV	1 447 974,70	1 158 379,76	60%	289 594,94
2. Zřízení a provoz Celostátní sítě pro venkov	965 316,46	772 253,17	40%	193 063,29
Technická pomoc celkem	2 413 291,16	1 930 632,93	100%	482 658,23
Celkem	516 382 452,54	402 215 193,43	100%	114 167 259,11

Zdroj pro tabulku: http://www.mze.cz/attachments/NSP_SFC.pdf

Tabulka 3: Alokace finančních zdrojů, PRV, roční průměr 2007 - 2013, cíl Konvergence

Osy	Veřejné zdroje			Podíl os z EZFRV %		Limopolůvní EU
	EZFRV		ČR	minim.	skutečné	
Euro		Euro				
Osa I	110 684 805,37	83 013 604,03	27 671 201,34	10	22,39%	75
	<i>Zosy II'</i>	<i>3 401 271,43</i>	<i>830 317,86</i>	-	-	80
Osa II	276 573 222,38	221 258 577,91	55 314 644,48	25	55,01%	80
	<i>Zosy II'</i>	<i>671 303,57</i>	<i>337 260,71</i>	-	-	80
Osa III	90 793 376,33	68 095 032,25	22 698 344,08	10	16,93%	75
	<i>Zosy II'</i>	<i>17453 892,86</i>	<i>13963 114,29</i>	-	-	80
Osa IV	25 138 449,59	20 110 759,67	5 027 689,92	5	5%	80
Technická pomoc	2 413 291,16	1 930 632,93	482 658,23	max. 4	0,48%	75
Celkem	514 992 981,87	401 450 984,56	113 541 997,31	-	99,81%	-

Zdroj pro tabulku: http://www.mze.cz/attachments/NSP_SFC.pdf

Tabulka 4: Alokace finančních zdrojů, PRV, roční průměr 2007 - 2013, cíl Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost

Osy	Veřejné zdroje			Podíl os z EZFRV %		Limspolufinní EU
	Celkem	EZFRV	ČR	minim.		skutečné
	<i>Euro</i>	<i>Euro</i>	<i>Euro</i>			
Osa I	-	-	-	-	-	-
Z osy IV	-	-	-	-	-	-
Osa II	1 389 470,67	764 208,87	625 261,80	-	0,19	5
Z osy IV	-	-	-	-	-	-
Osa III	-	-	-	-	-	-
Z osy IV	-	-	-	-	-	-
Osa IV	-	-	-	-	-	-
Technická pomoc	-	-	-	-	-	-
Celkem	1 389 470,67	764 208,87	625 261,80	-	0,19	55

Zdroj pro tabulku: http://www.mze.cz/attachments/NSP_SFC.pdf

7 SROVNÁNÍ PROGRAMU ROZVOJE VENKOVA V OBDOBÍ 2004 - 2006 a 2007 - 2013

Pro roky 2004-2006 se jmenoval operační program pro čerpání dotací z fondů evropské unie do zemědělství „Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství“. V tomto programu Česká republika již navazovala na cíle a principy z předchozích let, z dob tzv. “předvstupního období” .

Na období 2007 – 2013 byl stanoven pro čerpání dotací do zemědělství pomocí fondů evropské unie operační program s názvem “Program rozvoje venkova” a ten volně navazuje na předchozí program z programového období 2004 – 2006. Opatření Programu rozvoje venkova mají přispět k naplňování cílů Lisabonské strategie.

Základní rozdíly mezi operačními programy pro léta 2004 – 2006 a 2007 – 2013 nejsou příliš patrné. Program rozvoje venkova je nástrojem pro čerpání dotací z fondů evropské unie a proto se také snaží být co nejpřístupnějším pro subjekty, které z něj čerpají. Rozdílem je například způsob, jakým lze o dotace požádat, v červnu 2009 se totiž objevila možnost žádat o dotace elektronicky, dokonce i sledovat na daných stránkách, jak schvalování konkrétního projektu probíhá. Neustále se také objevují různá zjednodušení a zpřesnění pro čerpání v rámci jednotlivých os a priorit.

7.1 Cíle

V letech 2004 – 2006 šlo o snahu vytvořit v ČR multifunkční a konkurenceschopné zemědělství s důrazem na zvyšování kvality životního prostředí. Dalším cílem bylo také zefektivnění zpracování produktů zemědělské výroby a investice do lidského kapitálu. Největší snahou ovšem bylo zvýšení podílu sektoru zemědělství na tvorbě HDP a zaměstnanosti v ČR pomocí restrukturalizace.

Program rozvoje venkova na období 2007 – 2013 se zabýval více rozvojem venkovského prostoru České republiky na bázi trvale udržitelného rozvoje. Stejná zůstala snaha o zlepšení stavu životního prostředí a podpora vytváření nových pracovních míst. Novým cílem se stalo posílení soudržnosti obyvatel na venkově.

7.2 Strategie

Strategie v obou obdobích pro čerpání dotací byla ve své podstatě stejná, jednalo se v první řadě o vyjasnění vlastnických vztahů k půdě, dále pak o trvale udržitelný rozvoj, stabilizaci venkovských oblastí, pomoc regionům, zvyšování kvality zemědělských produktů, zvyšování kvality krajiny, tvorbu nových pracovních míst a především zlepšování stavu životního prostředí.

Patrným rozdílem ve strategii operačního programu pro rozvoj venkova v letech 2004 – 2006 a 2007 – 2013 je detailnější analýza vypracovaná pro léta 2007 – 2013, která měla pomoci ke zvolení efektivnější strategie a způsobů řešení některých problémů v zemědělství, jakými jsou například špatný stav krajiny v některých oblastech. Tato analýza vycházela z rozboru silných a slabých stránek Českého zemědělství, zhodnocení socioekonomické situace v republice atd.

7.3 Financování

V jednotlivých programových obdobích pro čerpání dotací z Evropské unie se lišil způsob čerpání, ale také částky, které zemědělci na své projekty čerpali.

V období 2004 – 2006 byla tato suma načerpaných dotací přibližně 250 miliónů eur a v programovém období 2007 – 2013 jde o vypočítanou průměrnou částku na rok, která činí více než 516 miliónů eur. Z předchozí věty tedy vyplývá, že částka za programové období 2007 – 2013, ačkoliv je pouze průměrná a zdaleka není konečná, je výrazně vyšší než celková částka za programové období 2004 – 2006. V programovém období byly projekty financovány z FIFG a EAGGF, přičemž vyšší částka byla vždy od EAGGF.

Dalším pozoruhodným faktem je, že v programovém období 2004 – 2006 bylo nejvíce prostředků (60%) vynaloženo na Prioritu I. – Podpora zemědělství, zpracování zemědělských produktů a lesního hospodářství, dále pak bylo vynaloženo 38% na Prioritu II. – Rozvoj venkova, rybářství a odborného vzdělávání. Nejméně financí (1, 6%) pak dostaly projekty z Priority III. – Technická pomoc. V programovém období 2007 – 2013 nelze tato data jednoznačně zhodnotit kvůli faktu, že toto programové období ještě neskončilo, také je jinak strukturována podoba os a priorit. Celkově lze však říci, že alokace finančních prostředků na jednotlivé priority je poměrně stejná, stále je vykazováno menší množství finanční podpory na technickou pomoc než na priority zabývající se životním prostředím, kam je alokováno výrazně více finančních prostředků. Méně je také podporováno vzdělávání a informovanost

než na prioritu zabývající se biologickou rozmanitostí, zachováním a rozvojem zemědělských a lesnických systémů s vysokou přírodní hodnotou a tradičních zemědělských krajín .

8 DISKUZE

Na základě výsledků zpracovaného tématu vyplývá, že z hlediska poskytování dotací do zemědělství z fondů evropské unie byl vstup do Evropské unie velmi pozitivní. Částky, které žadatelé z příslušných fondů dostanou jsou vysoké a pokryjí tím tedy velkou část výdajů na uskutečnění svého projektu. Problémem je zaprvé poměrně dlouhá doba vyřizování žádosti a vysoké sankce za nedodržení některých předpisů. Tato porušování předpisů se dějí díky nízké informovanosti žadatelů nebo díky nesrozumitelnosti dokumentů pro laiky. Čerpání dotací představuje organizačně a administrativně náročný proces, který může mnohé žadatele odradit již v samotném začátku.

Jako velmi pozitivní se ukázala skutečnost, že částky poskytované Evropskou unií se rok od roku zvyšují. Již rozdíl v poskytovaných dotacích za minulé a současné programovací období je značný a v mnoha ohledech jistě i motivující. Tento fakt by mohl napomoci i naplňování cíle, který se snaží přivést k zemědělství mladé zemědělce.

Česká republika se snaží o zpřístupnění fondů Evropské unie široké veřejnosti a také o zjednodušení procesu čerpání dotací pomocí zvýšení počtu, diferenciaci a konkretizaci jednotlivých operačních programů, ale tím se bohužel proces znesnadňuje a stává se nepřehlednějším.

Faktorem, který neodmyslitelně patří k efektivnosti čerpání dotací z fondů EU je informovanost. Informovanost ohledně možnosti čerpat dotace a jak je čerpat v posledních letech vzrostla, což přispívá i k většímu počtu žádostí a tím také k většímu celkovému množství finančních prostředků na podporu venkova.

9 ZÁVĚR

Všechny členské země mají přístup k dotacím z Evropské unie včetně České republiky, která těchto dotací využívala zčásti i v tzv. „předvstupním období“. Česká republika plynule navázala na již zmíněné „předvstupní období“ a zúročila tím tedy získané zkušenosti v této oblasti. Byly zřízeny jednotlivé operační programy zaměřené tematicky nebo regionálně. Operační programy se v obdobích 2004-2006 a 2007 – 2013 liší. Díky zkušenostem, které Česká republika načerpala jak v období před vstupem České republiky do Evropské unie, tak i ve zkráceném programovacím období v letech 2004 – 2006, si mohla stanovit optimálnější skladbu operačních programů.

V programovém období 2004 – 2006 existovalo pouze pět operačních programů a v programovém období 2007 – 2013 jich je již o mnoho více a jsou diferencovány do několika skupin například podle regionu nebo tématu.

Nejožehavějším tématem se ovšem v poslední době stalo životní prostředí, které je potřeba chránit stejně jako přirozenou biodiverzitu a proto Evropská unie s dotacemi do těchto oblastí neváhá.

Strukturální fondy se po vstupu České republiky do Evropské unie staly významným nástrojem regionální a strukturální politiky. Funkcí strukturálních fondů je zvyšovat hospodářskou vyspělost v regionech Evropské unie. Právě prostřednictvím fondů EU jsou alokovány finanční prostředky tak, aby napomáhaly snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi členskými zeměmi. V současné době existují čtyři strukturální evropské fondy pro čerpání dotací do zemědělství: Evropský fond regionálního rozvoje, Evropský sociální fond, Evropský zemědělský garanční a podpůrný fond, Finanční nástroj pro podporu rybolovu. Z těchto fondů byly vyčleněny finanční prostředky i pro OP Rozvoj venkova a Program rozvoje venkova.

Po vstupu České republiky do Evropské unie a v programovém období 2004 – 2006 se objevovaly zprávy o neschopnosti ČR čerpat z fondů EU. Důkazem ČR je schopná využívat finančních prostředků z EU je stále se zvyšující částka načerpaných dotací.

10 SEZNAM LITERATURY

- 1) BALDWIN, R. a WYPLOSZ, CH. *Ekonomie evropské integrace*. Grada Publishing a.s. Praha 2008. ISBN: 978-80-247-1807
- 2) CSAKI, C. a ZERMAN, Z. *The Challenge of Rural Development in the EU Accession Countries*. The International Bank for Reconstruction and Development; Washington D.C. 2001
- 3) Doc. Ing. PELTRÁN, A. a kolektiv. *Evropská integrace a Česká republika*. Grada Publishing a.s. Praha 2008. ISBN: 978-80-247-2849-0
- 4) PROVAZNÍKOVÁ, R. *Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe*. Grada Publishing a.s., 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha 2009. ISBN: 978-80-247-2789-9
- 5) *Průvodce fondy Evropské unie*. Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, vydal odbor vnějších vztahů MMR. Praha 2006. ISBN: 978-802-89691-0
- 6) *Vstupte do světa fondů Evropské unie*. Všeobecná obchodní společnost s.r.o. Praha 2004
- 7) www.businessinfo.cz
- 8) www.euro-info.cz
- 9) www.euroskop.cz
- 10) www.evropska-unie.cz
- 11) www.mze.cz
- 12) www.scfd.cpkp/SF/doc/OPZev_fin-tam.doc - článek: Strukturální fondy EU - OP Rozvoj venkova a multifunkční zemědělství
- 13) www.szif.cz

11 PŘÍLOHY

11.1 Program rozvoje venkova ČR – Stav financování projektu v 8. kole příjmu žádostí

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD) přispívá na Program rozvoje venkova v období 2007 – 2013 ze svého rozpočtu částkou cca 94 mld. Kč. Tyto finanční prostředky mají sloužit především k rozvoji venkovského sektoru, k podpoře konkurenceschopnosti a podnikání nejen v zemědělské, ale i v lesnické sféře. Financování Programu rozvoje venkova ze zdrojů EAFRD má přispět k podpoře obecních vesnic a také ke zvýšení kvality života na venkově.

Vyplácení dotací a administraci jednotlivých projektů provádí Státní zemědělský intervenční fond prostřednictvím svých sedmi regionálních odborů. Podpory do zemědělského sektoru jsou poskytovány jako plošné platby za přírodní znevýhodnění, na realizaci projektů nebo v rámci agroenvironmentálních opatření.

Jednotliví žadatelé o dotace se musejí nejdříve seznámit s „Pravidly pro žadatele o dotace“, kterými jsou stanoveny podmínky pro poskytování dotací na projekty v rámci Programu rozvoje venkova ČR na období 2007 – 2013. Jednotlivé potřebné dokumenty a další návody, pravidla, termíny pro další kola žádostí, jež jsou stanoveny legislativou, jsou ke stažení na stránkách Ministerstva zemědělství a Státního zemědělského intervenčního fondu. Ministerstvo zemědělství vyhlašuje během roku tři kola příjmu žádostí, tzv. „jarní“, „letní“ a „podzimní“. Výběr projektů pro financování z Programu rozvoje venkova vychází z bodového hodnocení předložených projektů, přičemž kritéria pro získání bodů jsou vždy zveřejněna v již zmíněných „Pravidlech pro poskytování dotací“.

Zatím proběhlo 7 kol příjmu žádostí o dotace a průběžné informace o toku peněz z EAFRD do zemědělství v ČR si můžeme přečíst v následující tabulce.

Tab. 2: Počty žádostí a finanční objemy v 1.--7. kole žádostí PRV

Program rozvoje venkova	1.--7. kolo příjmu žádostí (9. 7. 2007--26. 6. 2009)
Počet zaregistrovaných projektů (ks)	16 526
Částka za zaregistrované projekty (Kč)	36 442 322 814,50
Počet schválených projektů (ks)	10 071
Částka za schválené projekty (Kč)	18 722 185 114
Úspěšnost žadatelů	60,94 %

Zatím bylo schváleno více než 10 tisíc, což představuje částku cca 19 mld. Kč. Proplaceno je prozatím cca 4 tis. projektů za téměř 4,5 mld. Kč. Úspěšnost žadatelů (zaregistrované versus schválené projekty) je cca 60 %.

Další, osmé kolo příjmu žádostí, bylo vyhlášeno na termín 6.--26. října 2009 a pokrývá následující opatření:

I.1.2 Investice do lesů

III.2.1 Obnova a rozvoje vesnic, občanské vybavení a služby

III.2.2 Ochrana a rozvoj kulturního dědictví venkova

III.1.3 Vzdělávání a informace

IV.1.2 Realizace místní rozvojové strategie

IV.2.1 Realizace projektů spolupráce

S vyhlášením příjmu žádostí je spojena i aktualizace Pravidel pro žadatele pro jednotlivá opatření.⁵

⁵ Zdroj: Zpravodaj Mze, 19. 10. 2009

11.2 Příklad úspěšně schváleného projektu Programu rozvoje venkova - Technologické vybavení vinařství

Dotace z Programu rozvoje venkova umožnila firmě Františka Polehni vybavit provozovnu vinařství moderními nerezovými nádobami s regulací teploty.

Základní informace o projektu:

OSA PRV:	OSA I
Opatření:	I.1.3 Přidávání hodnoty zemědělských a potravinářských produktů
Registrační číslo:	07/002/1131a/562/001315
Rok registrace:	2007
Region:	Jihomoravský kraj, Hodonín
Zaměření projektu:	Potravinářství

Žadatel :

František Polehňa

Rozpočet :

Celkové náklady:	3 555 720 Kč
Reálně proplacené dotace:	1 195 200 Kč
Podíl EU na dotaci:	298 800 Kč
Podíl státního rozpočtu ČR na dotaci:	896 400 Kč

Firma Františka Polehni vyrábí od roku 1991 vína vysoké kvality a v malých šaržích. Navazuje tak na rodinnou tradici, kterou spojuje s vhodnými technologiemi a moderními postupy. Jakost produkce je předpokladem pro to, aby typická svěží moravská vína získávala uznání nejen u nás, ale i na mezinárodních trzích.

Pro dosažení požadované úrovně produktu je zásadní především dobré umístění viničných tratí, u nichž je potom možné cílenou agrotechnikou produkovat prvotřídní suroviny pro výrobu jakostních a přívlastkových vín. Na 7,5 ha viničných svahů Bílých Karpat produkuje tento vinař 70 % bílých a 30 % modrých hroznů. K dosažení kvalitního výpěstku se provádí důsledná regulace výnosu na množství od 1 do 1,5 kg hroznů na keř.

Hlavní důraz je kladen především na zdravotní stav, vyváženost cukernatosti a kyselosti, extraktivnost, typickou vůni a chuť. Kvůli zaručení kvalitativních parametrů nedokupují žádné hrozny pro výrobu vína.

Vlastní vinařství se nachází v obci Blatnice pod Svatým Antonínkem. Zde nalezneme manipulační plochy, příjem a lisovnu hroznů, prostor pro fermentaci, sklad pro zrání vína v nádobách i v láhvích, expedici a administrativní zázemí. Každoročně tu vyprodukují přes 50 000 láhví přívlastkových vín, která jsou určena především pro soukromé vinotéky a gastrosektor.

Provozovna byla postupně vybavena nezbytným technologickým zařízením, skládajícím se z mlýnkoodstopkovače; plastových, dřevěných nebo nerezových nádob na skladování a zrání vína; gravitační láhvovací linky a zařízení pro ruční zátkování a etiketování.

Původní technologické řešení neumožňovalo produkovat ekonomicky výhodně vína nejvyšší kvality při zajištění náročných požadavků na hygienu potravin. Používané dřevěné nebo plastové nádoby na fermentaci a skladování vína byly koncepčně zastaralé, bez možnosti měření a ovlivňování teplot a s obtížnou sanitací.

Tento problém pomohla vyřešit dotace z Programu rozvoje venkova, díky které byla provozovna vybavena nerezovými nádobami s regulací teploty. Ty zajišťují přiměřené chlazení pro optimální zrání a skladování vín, případně i zvýšení teploty pro zlepšení některých výrobních postupů jako je čeření. Nové tanky umožnily produkovat a skladovat špičková vína, ale také snížit dávky prostředků pro stabilizaci, to znamená především síry. Tím byl omezen i obsah cizorodých látek ve víně při zachování vysoké kvality. V neposlední řadě je výhodou nerezových nádob i snadná údržba.

Víno znehodnocují i oxidační procesy, k nimž dochází při kontaktu vína se vzduchem. V kovových nádržích se proto udržuje dusíková atmosféra, představující nejmodernější a nejefektivnější metodu ochrany.

Dotací program umožnil vybavit výrobu vína 11 novými nerezovými nádobami o objemu 2 500 l s agregovaným chladicím zařízením. Byl dodán i chladicí agregát, zařízení na ohřev a vybudovány potřebné rozvody dusíku. Na tato zařízení byla napojena nová láhvovací, uzavírací a etiketovací linka. Ta byla také pořízena díky finanční dotaci z Programu rozvoje venkova.

Vysoce kvalitní bílé odrůdy Chardonnay a Sauvignon nebo z modrých hroznů Pinot Noir a Modrý Portugal, které se dnes pomocí nového zařízení vyrábějí, jsou lákadlem i pro

turisty, a proto příjemce dotace začal uvažovat i o podpoře cestovního ruchu a výstavbě penzionu v blízkosti sklepů.⁶

Zdroj pro obrázek 1 : <http://eagri.cz/public/eagri/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/uspesne-projekty-prv/x009-technologicke-vybaveni-vinarstvi.html>

⁶ Zdroj: <http://eagri.cz/public/eagri/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/uspesne-projekty-prv/x009-technologicke-vybaveni-vinarstvi.html>

Zdroj pro obrázek 2 : <http://eagri.cz/public/eagri/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/uspesne-projekty-prv/x009-technologicke-vybaveni-vinarstvi.html>

Zdroj pro obrázek 3 : <http://eagri.cz/public/eagri/dotace/program-rozvoje-venkova-na-obdobi-2007/uspesne-projekty-prv/x009-technologicke-vybaveni-vinarstvi.html>
